

ПІДСУМКИ І РОЗДУМИ

СКЛАДАЮЧИ ОСТАННІ ІСПИТИ

**СЕСІЯ,
СЕСІЯ**

Закінчується навчальний рік. Студенти складають останні іспити. Незабаром вони роз'їдуться по різних містах і селах: почнуться канікули. А п'ятикурсники — уже спеціалісти своєї справи — приступлять до роботи в школі і на виробництві. Вони візьмуть з собою на згадку приємні і незабутні враження з студентського життя, споради про університет, про наше сонячне місто, море, театри і бібліотеки.

Буде про що розповісти вдома і другокурсникам істфаку. Добре було поставлена культмасова робота на курсі (культорг А. Микитенко). Важко навіть перерахувати все, що було зроблено за рік на

курсів. Ми назвемо лише найважливіше. Цікаву екскурсію на Одеську взуттєву фабрику № 8 було організовано з допомогою Т. Іванченко. Тамара раніше працювала на фабриці. Студенти з великою увагою простежили за всім циклом роботи.

А першокурсники познайомились з історичними місцями Одеси, подивились за порадою доц. І. В. Зав'ялової виставу російського драматичного театру ім. Іванова за трагедією Шекспіра «Король Лір». Вистава допомогла їм зрозуміти історію середніх віків. Особливо сподобалась студентам сцена із

першої дії, коли в пориві обурення Лір виганяє своїх дочок.

Студенти-другокурсники слухали виступ Воронежського народного хору, оперу Дж. Верді «Травіата», дивилися виставу «Джені Герхардт». Після перегляду фільму «Коллеги» стихійно розгорілось обговорення. А в диспуті по книзі О. Чаковського «Світ далекої зvezды» взяли участь студенти різних курсів: В. Матковський, В. Зубко, І. Проценко, О. Семенов

та інші. Студенти І. Белінська, Т. Іванченко, А. Низов беруть активну участь в художній самодіяльності.

Не забувають історики і про спорт, слідкують за цікавими спортивними подіями. Коли в Одесі відбулась зустріч з коментатором Всесоюзного радіо і телебачення М. Озеровим, багато наших болельників слухали його розповідь

про зустрічі радянських спортсменів та спортсменів із зарубіжних країн. Непогано було б організувати колективне відвідування найцікавіших спортивних зустрічей і змагань.

Для тих, хто любить музику, захоплюється театром, цікавиться спортом, бере активну участь в громадському житті, цей навчальний рік не минув даром, він ще більше збагатив їх.

В. АНТОНОВ.

РОЗДУМИ ПІСЛЯ ІСПИТУ

Після проведення заліків кожний викладач намагається, природно, підвести деякі підсумки і зробити висновки на майбутнє. Мені в червні довелося приймати заліки та іспити на двох факультетах: філологічному (українському і російському відділах), факультеті іноземних мов (англійський відділ). Не хочеться зараз перераховувати відмінників і ледарів, зробимо лише деякі співставлення.

На обох факультетах, на жаль, ще спостерігається одне і те ж явище — недооцінка латинської мови. При цьому студенти забувають, як зростає питома вага науково-технічної лексики в нашій мові, а велику частину цих слів становлять слова латинського походження. Я не говорю вже про суспільно-політичну лексику. Кожного дня ми зустрічаємось з новими нещодавно утвореними словами латинського походження, і ми не будемо розуміти їх значення,

не знаючи їх джерела — латинської мови. Наприклад, без знання латинської ви не зрозумієте нового слова «аквабоміль» і не розв'яжете суперечки про значення слова «абітурієнт», і таких прикладів можна навести багато.

Студентам факультету іноземних мов треба пам'ятати, як багато слів латинського походження в нині живих мовах (в англійській мові ці слова становлять більше половини її лексики).

Досвід показує, що оволодіти латинською мовою, як і будь-якою мовою, можна тільки в умовах систематичної роботи. Ті студенти, які сподівались лише на період підготовки до сесії, не могли розраховувати на успіх. Причиною того, що студенти не завжди працюють систематично, є все ж недооцінка латинської мови. З цією недооцінкою слід покінчити.

О. Я. БАРДАХ,
старший викладач.

БІЛЬШЕ УВАГИ ВЕЧІРНИКАМ!

ЕКЗАМЕН закінчився пізно. Але втрома після важкого робочого дня не змогла заглушити приємного почуття задоволення: вечірники не підвели, іспит склали добре. А він був нелегким. Студенти філфаку вважають основним предметом на першому курсі. Тому наслідки екзамена не можуть не радувати: із 27 чоловік І курсу російського відділу 8 одержали «відмінно» і 12 «добре». Такі результати і на стаціонарі бувають не часто.

Вечірній відділ на філологічному факультеті молодий, йому всього 2 роки, навчаються тут люди найрізноманітніших професій: і будівельники, і шофери, і вихователі дитячих садків, і продавці книг, є навіть крановщики. Вчити їх, звичайно, нелегко. Протягом учбового року не раз доводиться бачити під час лекції стомлені обличчя. А вже ці люди ставали студентами лише ввечері, після 7 годин важкої праці. А нерідко прямо після лекцій їм треба було йти на нічну зміну. І все ж вони залишались допитливими і жадібними до знань. Люди прийшли до університету не лише за дипломом, а щоб більше взнати, щоб життя їхне було повнішим, цікавішим. В цьому переконували їх відповіді на іспиті.

Ось шофер Микола Михальов розповідає про походження письма, відчуваєш, як він намагається глибше проникнути в історію культури народів. А столяр заводу «Продмаш» Павло Федорченко виявив велику наполегливість, щоб оволодіти таємницями мови, і як не радіти, коли чуєш його впевнену відповідь про полісемію. Деєтимологізація. Цей складний процес в розвитку лексики правильно висвітлює Оля Якименко, крановщиця сталепрокатного заводу. За цим всім бачиш багато годин, проведених над книгою, розумієш, що вечірники знаходять цей час за рахунок сну і відпочинку. Заслужені відмінні оцінки одержали Лена Хамичова і Алла Коменко, Микола Михальов і Валерія Колесник, Валерія Мелешко і Марія Новокрещенська, Світлана Гольдштейн і Зіна Долгова. Добре склали екзамен Тамара Романенко, Женя Бабій, Галя Костенко, Валя Шаповалова та ін.

Вечірнє навчання — нова справа на факультеті. Справедлива обрза деяких студентів-вечірників на не завжди достатню увагу до них з боку деканату, комсомольської організації. А деканат, наші громадські організації можуть полегшити окремі труднощі вечірників. Необхідно встановити зв'язок з підприємствами, де працюють

наші студенти, і разом з ними добуватися, щоб не працювала в нічну зміну Оля Якименко, щоб Валі Шаповал дали 10-денну відпустку, яка належить їй на час сесії. Треба, щоб університет, який збагатив уже наших вечірників багатьма новими знаннями, став для них рідною сім'єю.

Н. Г. РЯДЧЕНКО.

У П'ЯТИКУРСНИКІВ ФІЛФАКУ.

24—26 червня студенти V курсу українського відділу філфаку (денне навчання) склали державний іспит із спеціального предмета (українська мова та література).

Як завжди, добре відповідали студенти С. Бондаренко, О. Данилова, Є. Антонюк, Н. Пашковська, С. Ільницька, Ж. Пластовець та багато інших. Їхні відповіді були оцінені Державною екзаменційною комісією на «відмінно».

Значно нижче своїх можливостей відповідали студенти Н. Білик та В. Тимунь, які одержали задовільні оцінки.

Іспит в цілому пройшов добре, без незадовільних оцінок.

В. І. ЛЕНІН І ОДЕСЬКА ПАРТОРГАНІЗАЦІЯ

Одеса — місто славних революційних традицій, колицка першої робітничої організації в Росії (Південноросійської спілки робітників).

Одеська партійна організація, як і кожний загін КПРС, пройшла великий шлях боротьби і перемог. Вона зіграла важливу роль в розповсюдженні революційного робітничого руху на півдні Росії, мала тісний зв'язок з Володимиром Іллічем Леніним і завжди залишалась вірною ленінському прапорю.

На початку 1900 року в Одесі було створено Комітет РСДРП. В. І. Ленін і створена ним «Іскра» дбайливо допомагали робітникам-революціонерам Одеси зміцнювати свої лави, спрямовуючи соціал-демократичний рух по марксистському революційному шляху. В зміцненні Одеської організації РСДРП ленінська «Іскра» зіграла вирішальну роль.

В боротьбі, яка розгорнулася після 2 з'їзду РСДРП між більшовиками і меншовиками, Одеський комітет повністю підтримував В. І. Леніна, твердо відстоював рішення з'їзду. Надаючи великого значення Одеському комітету, В. І. Ленін постійно допомагав йому, зміцнював кадрами, турбувався про забезпечення літературою, через Н. К. Крупську вів жваве листування з членами комітету. Все це сприяло тому, що в період боротьби з опортунізмом Одеська організація РСДРП стала фортецею більшовизму на півдні України.

Саме тому під час важкої кризи

в партії між II і III з'їздами В. І. Ленін приділяв Одеській більшовицькій організації надзвичайно велику увагу.

В період революції 1905—1907 рр. Одеса була одним з найбільш крупних центрів революційного руху на Україні. В цей час

До 60-річчя II з'їзду партії

жодна більшовицька організація України не мала таких тісних зв'язків з В. І. Леніним як Одеський комітет. Одеська партійна організація обрала своїм делегатом на III з'їзд РСДРП Володимира Ілліча Леніна.

Коли 15 червня 1905 р. до Одеси прибув броненосець «Потемкин», який повстав, В. І. Ленін направив сюди представника ЦК М. Васильєва-Южина з конкретним планом практичних дій.

План передбачав негайне озброєння робітників і енергійну агітацію серед селян, захоплення міста і флоту. У випадку здійснення цього плану Володимир Ілліч просив вислати за ним міноносець. Проте цей сміливий, глибоко продуманий план здійснити не пощастило. До цього не були готові ні матроси, ні робітники Одеси. Васильєв-Южин прибув до Одеси вже після відходу броненосця «Потемкина» від Одеського порту до румунських берегів.

Тісний зв'язок Одеського комітету, зокрема В. В. Воровського з В. І. Леніним був одним з важливих каналів, по яким здійснювалось ленінське керівництво більшовиками України в роки реакції.

9 січня 1910 року царська охранка провела арешти в місті. Було

заарештовано 42 чоловіки, в тому числі всі члени Одеського комітету. Дізнавшись про провал Одеського комітету, В. І. Ленін командировав агента ЦК С. В. Модестова із завданням надати допомогу місцевим більшовикам. Було створено організаційне бюро нелегальної партійної організації.

Влітку 1911 року в справах майбутнього скликання VI Празької конференції РСДРП за дорученням В. І. Леніна до Одеси приїздив Г. К. Орджонікідзе, який інформував В. В. Воровського і більшовицькі групи в районі про чергові завдання більшовиків.

Восени 1913 року в Одесі було створено загальноміську організацію більшовиків, для керівництва якою В. І. Ленін направив до Одеси відомого діяча партії В. Д. Бегмана. За дорученням Леніна сюди

прибув також член російського бюро ЦК О. В. Шотман, щоб познайомити місцевих більшовиків з рішеннями Поронінської наради. Наприкінці 1914 року в зв'язку з арештами і мобілізацією робітників на фронт Одеська партійна організація майже припинила своє існування. Зв'язок з В. І. Леніним було перервано. Лише в 1917 р. після повернення Леніна з-за кордону цей зв'язок, який мав величезне значення для Одеської партійної організації, було відновлено.

***

Сьогодні трудячі нашого міста героя свято шанують ім'я великого вождя.

Ім'я В. І. Леніна носить одна з центральних і найбільш красивих вулиць Одеси. Ім'ям його названо обласну публічну бібліотеку. Два промислові райони Одеси носять ім'я Леніна — Ленінський та Іллічівський.

К. ЖЕКОВ,
студент II курсу істфаку.

НОВЕ НА ЕКЗАМЕНІ

У цьому році ми вирішили відступити від звичайних методів екзамену з педагогіки. Ще на початку семестру студенти одержали список мінімуму джерел і дозвіл користуватися під час екзамена будь-якою літературою. А вже в педагогіці зовсім небагато таких положень, які треба вивчити напам'ять, і що з того, коли студент навіть запам'ятає на період екзамену яку-небудь цитату, а завтра ж її забуде?

Чи не краще б йому самостійно попрацювати над педагогічною літературою, розібратися в наукових концепціях, а потім, на екзамені, дати ґрунтовну відповідь, посилаючись на матеріали першоджерел?

Дослід дав позитивні результати. Ось відповідає студент В. Лаврушин. У підручниках, з якими він прийшов на екзамен, зроблені закладки з ряду питань. Він підкріплює свою відповідь цитатами з творів Маркса. Прекрасно відповідала студентка біологічного відділення Т. Івантер. Вона добре попрацювала над джерелами і заготовувала багато карток — виписок з опрацьованої літератури. Особливо яскраво проявилася самостійність теоретичного мислення у відповіді цієї студентки. Розповідаючи про політехнічний принцип у техніці, який був відкритий Марксом, вона сказала, що цей принцип має багато спільного з лєнінською тезою про пізнання, покладеною в основу ди-

дактики. Це дуже цікава паралель, яка не зустрічається в педагогічній літературі.

Не можна було без інтересу слухати відповідь біолога Л. Криуліна. Досить складне питання про зв'язок педагогіки з економікою викладав жваво, захоплююче: приводив цитати з праць Руссо, Спенсера, використав нову книгу «Основи комуністичного виховання».

Студенти виявили великий інтерес до найновіших робіт з педаго-

гіки: «Про роботу класного керівника», що недавно вийшла, статті з журналів, газет.

Кафедра вивчає досвід екзамена. Ми гадаємо, що така форма роботи дозволить ліквідувати залишки зазубрювання, догматики і формалізму у вивченні курсу педагогіки, зробіть цей предмет цікавим. Бєсїда за джерелами — більш досконала форма екзамена, ніж перевірка заучених записів лекцій.

Доцент П. ІВАНОВ.
(«Петрозаводський університет»).

ЯН БЛАГОСЛАВ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

В 1951 р. чех Ян Благослав написав граматику чеської мови, яка вперше була видана тільки в 1857 р. Поява цієї граматики не залишилася поза увагою і українських учених, бо в ній була надрукована українська народна пісня 16 ст. «Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?».

Де кілька днів тому ми розшукали граматику Яна Благослава в нашій Науковій бібліотеці. Виявилось, що в граматиці є, крім названої української пісні, ще й декілька цікавих думок про українську мову. Так, наприклад, окремими слов'янськими мовами Я. Благослав називає чеську, сло-

венську, польську, московську, тобто російську і руську, тобто українську. Характеризуючи руську (українську) мову, Я. Благослав пише, що вона має багато метафор і інших різних фігур. До того ж, — продовжує автор першої чеської граматики, — українці мають багато віршів і пісень. Щоб підтвердити цю думку, він і навів названу вище українську народну пісню. Далі Я. Благослав пише, що українці мають і граматику своєї мови, хоча він її і не бачив. Для філологів це дуже важливе повідомлення чеського ученого 16 ст.

Доц А. А. МОСКАЛЕНКО.

СЛІДАМИ ТИСЯЧОЛІТЬ

ЛІТО для археологів — «гаряча пора». В усі кінці нашої країни роз'їжджаються десятки експедицій. В західних районах Одеської області проведено археологічні розвідки нових пам'яток. В Татарбунарському, Тарутинському, Болградському та Ізмаїльському районах відкрито більше десяти нових поселень пізньої бронзи (кінець 2 тисячоліття до н. е.) римського часу. Біля с. Малоюрославець Тарутинського району виявлено місце стоянки мисливців кам'яного віку, біля с. Суворово Ізмаїльського району — слов'янське поселення 9—11 ст.

Довгий час не були відомі слов'янські пам'ятки в Придунав'ї. А тепер, завдяки відкриттям, повідомлення давньоруських літописів про слов'янське населення в Придунав'ї одержали підтвердження. Біля села Орловка Болградського району обстежено залишки римського укріплення 1—3 ст. ст. н. е. і знайдено уламки черепиці з клеймом першого італійського і п'ятого македонського леґіонів, частини яких стояли в цій фортеці після підкорення Нижньої Мезії римлянами. Ще в 19 ст. на території цієї давньої пам'ятки були виявлені залишки римських будівель і знайдені мармурові плити з написами, уламок рельєфа із зображенням Діани.

В Білгород-Дністровському продовжуються розкопки старогрецького міста Тіри. Роботи ведуть експедиції Інституту археології АН УРСР (керівник — науковий співробітник музею І. Б. Клейман). В результаті розкопок одержані нові цікаві дані з історії Тіри в 5—4 ст. ст. до н. е., відкрито новий цікавий розкоп з багатим середньовічним культурним шаром, знайдено залишки римських

кладок і римської черепиці з клеймом, а в одному із старогрецьких підвалів — золота підвіска. Розкопи Тіри мають великий інтерес для історичної науки, оскільки це місто існувало майже безперервно біля 2500 років, змінивши за цей час 13 назв. Розвідувальна експедиція Одеського археологічного музею (керівник — директор музею О. Г. Сальников) проводить шурфовки античних поселень на березі Дністровського лиману. Зараз роботи ведуться на поселенні біля села Затока, в якому в давні часи, очевидно, знаходилась Неоптолемова башта або Гермонактове селище, про які повідомляють античні автори. Почались розкопки і на древньому городищі 4—3 ст. ст. до н. е. біля села Надлиманське Біляївського району (керівник — науковий співробітник музею А. А. Дзис-Райко). Незабаром почнуться розкопки античного городища біля с. Роксолани (керівник — кандидат історичних наук М. С. Синицин), римського укріплення біля села Орловка (керівник — кандидат історичних наук І. Д. Головка), поселення культури гумельниці в м. Болграді (керівник — проф. Т. С. Пассек), розвідки пам'яток кам'яного віку в південних районах Одеської області (керівник — проф. П. І. Борисовський) та ін.

Студенти історичного факультету, які проходять практику з археології, будуть працювати на розкопках в селах Роксолани і Орловка. Робота над розгадуванням таємниць далекого минулого йде успішно. Археологи впевнено крокують слідами тисячоліть.

І. Т. ЧЕРНЯКОВ,
аспірант-заочник кафедри загальної історії.

Пам'яті

М. Д. Зелінського

Влітку цього року минає 10 років з дня смерті видатного радянського вченого-хіміка Миколи Дмитровича Зелінського.

В урочистій обстановці у Москві в домі № 9 по вулиці Горького, де закінчив свій чудовий життєвий шлях заслужений діяч науки, Герой Соціалістичної Праці М. З. Зелінський, нещодавно було встановлено меморіальну дошку. На чорній гранітній дошці — барельєфний портрет видатного вченого: скульптор Е. Ладигін і архітектор В. Бутузов спромоглися передати красиву мудру простоту Миколи Дмитровича і створити дійсний твір мистецтва.

При відкритті меморіальної дошки відбувся мітинг. В промовах, які проголосили учні М. Д. Зелінського академік Несміянов, професор Варсонофєва та інші підкреслювалось світове значення діяльності великого хіміка, більша частина життя і діяльності якого була тісно пов'язана з нашим університетом.

Як відомо, 2 роки тому меморіальну дошку М. Д. Зелінського було встановлено також на будинку кафедри органічної хімії Одеського держуніверситету.

Спец. кор. «ЗНК».

СЕРПЕНЬ 1941 року. Полчища гітлерівських загартників рвуться до Одеси, лінія фронту проходить біля самого міста. Ворог розраховував легко і швидко захопити чорноморську фортецю, але героїчна оборона Одеси примусила його довго топтатись на місці.

Однак наші війська, виходячи із стратегічних міркувань, було перекинута із Одеси в Крим, і ворог вступив у місто. На глибині кількох десятків метрів, під землею, в знаменитих одеських катакомбах завирувало нове життя і боротьба. Починають діяти партизанські загони.

Ось тоді виникла думка у доцентів О. К. Чернюка та В. В. Кондагури зв'язатися із штабом партизанського загону і організувати групу опору фашистській окупації. Штаб партизанського загону, яким керував Герой Радянського Союзу Молодцов-Бадаєв і Я. Ф. Васін схвалили і підтримали ініціативу О. К. Чернюка і В. В. Кондагури. Група опору була організована при фізінституті Одеського держуніверситету. Вона об'єднувала 14 наукових співробітників фізінституту. Група виконувала завдання і розпорядження штабу партизанського загону, постачала партизанів штучними запалювальними бомбами, вибуховою акумуляторами, ручною динамомашиною для зарядки акумуляторів у катакомбах, а також паспортами, посвідченнями, довід-

ками та багатьма іншими матеріалами.

Обладнання і цінну апаратуру, приготовлену окупантами для відправки за кордон, група опору під керівництвом доцента О. К. Чернюка та В. В. Кондагури замурували вночі в глибокий підземний тайник.

О. К. Чернюк і В. В. Кондагури розповсюджували листівки, які одержували від партизанки О. І. Іванової з групи Щербакова. Щоб врятувати людей від фашистського рабства, вони пстачали людей фіктивними довідками і паспортами.

В фізінституті ніхто не знав, що О. А. Бєдгер, який працював до війни лаборантом в інституті та інженером в Одеському порту, — шпигун. Це виявилось, з приходом окупантів. Бєдгер залишив фізінститут. Всі бачили, як він роз'їжджав з гестаповцями по місту в ролі провідника, на куртці його виблискували німецькі ордени та медалі. Він одержав персональну квартиру в спеціальному будинку, де жили шпигуни, зрадники та інша нечисть, яка чимось відзначилась перед окупантами. Во-

ГЕРОЇ ПІДПІЛЛЯ

ни знаходились під особливою німецькою охороною. Бєдгер в інституті більше не з'являвся. Він уже не приховував, що служить німцям. О. К. Чернюк розказував, що одного разу він розшукав Бєдгєра і попросив допомоги у звільненні тов. Васильківського, якого обвинувачували в допомозі євре-

До історії рідного університету

ям. Бєдгер пихато заявив, що він фашист і не стане допомагати тим, хто співчуває євреям. Піля пієі зустрічі про нього довго нічого не було чути. А після розгрому армії Паулюса під Волгоградом шпигун і зрадник Бєдгер прийов до фізінституту. Товариші із групи опору зустріли його з презирством.

Олександр Купріянович Чернюк був важко хворий (двосторонній туберкульоз легень з пневмотораксом), але він боровся до останньої хвилини. Серед фізиків Одеського держуніверситету виявились зрадники. Вони були негласними співробітниками сигуранци і гестапо. Навесні 1944 року вони видали гестапо Чернюка і Кондагури. Після страшених катувань 30 березня 1944 року на світанку підпільники були розстріляні. Перед смертю О. К. Чернюк передав то-

варишам записку, в якій писав, що, незважаючи на тяжкі знущання, всі тримались бадьоро, ніхто не похитнувся, фашистам не вдалося зламати героїв. На стіні в підвалі будинку, де містилась сигуранца — гестапо (вул. Бебеля, 2), нацарапано список людей, які були засуджені до страти 28 березня 1944 року. Серед них були прізвища О. К. Чернюка і В. В. Кондагури.

Під час ремонту головного корпусу університету в 1958 р. було знайдено в стіні 5 нових костюмів, пістолет та інші речі, які стверджували діяльність групи опору під час війни.

Батьківщина і всі, хто знав Олександра Купріяновича Чернюка та Володимира Всеволодовича Кондагури, назавжди збережуть пам'ять про цих героїв, не забудуть їхнього подвигу, здійсненого в чорні дні фашистської окупації Одеси.

Т. Г. ГРИЦАЙ,
зав палеонтологічним заповідником Одеських катакомб.

УВАГА!

ДО ВІДОМА НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

ПІД ЧАС ЛІТНІХ КАНІКУЛ ГАЗЕТА «ЗА НАУКОВІ КАДРИ» НЕ БУДЕ ВИХОДИТИ.

СЛІДУЮЧИЙ НОМЕР ГАЗЕТИ ВИЙДЕ В ПЕРШИХ ЧИСЛАХ ВЕРЕСНЯ.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»
СТОР. 3. 29 ЧЕРВНЯ 1963 р.

ЩЕ РАЗ ПРО

ПІДГОТОВКА наукових кадрів залишається найважливішим завданням університету, яке за своїм значенням не поступається перед іншими завданнями — в галузі учбової і науково-дослідницької роботи.

В цьому немає нічого дивного. Технічний прогрес, небачений розвиток науки і культури вимагає все нових і нових поповнень, вимагає значної кількості вчених, здатних рішуче просувати вперед різні галузі знань.

Одеський університет має великі заслуги в справі виховання наукової зміни. Досить сказати, що переважна більшість його нинішніх професорів і доцентів пройшла відповідну підготовку в стінах нашого університету. Можна назвати цілий ряд кафедр університету, які повністю укомплектовано його колишніми аспірантами і молодшими співробітниками.

Це стосується і кафедр природничих факультетів (кафедри зоології хребетних, зоології безхребетних, фізіології людини і тварин, експериментальної фізики, неорганічної хімії та ін.), і кафедр гуманітарних факультетів (російської літератури, української літератури, української мови, психології та ін.).

Однак в підготовці наукових кадрів у нашому університеті, як і в інших вищих учбових закладах країни, є ряд суттєвих недоліків. Це велике запізнення в представленні на захист дисертацій, відсів, який ще має місце, головне — не-

достатній ріст молодих наукових працівників після успішного захисту кандидатської дисертації. Остання в багатьох випадках буває їх першою і останньою науковою роботою.

В чому ж тут причина?

Мені здається, що одна з найважливіших причин полягає в тому, що в підготовці наукових кадрів через аспірантуру ми дуже багато уваги приділяємо моментам чисто формального характеру, надаючи цим шкоди суті справи.

Вам добре відомо, що вирішальну роль в роботі аспірантів відіграють їх підготовка і здібності в тій чи іншій галузі. А існуючий порядок приходу до аспірантури не забезпечує перевірки поступаючих саме з цього боку.

Екзамен в межах вузівської програми, реферат, який не вимагає від автора великого вміння, мало дають для вивчення ерудиції, тим більше здібностей майбутнього аспіранта.

Значно більше дає в цьому відношенні навчання студента протягом всього його перебування в університеті. Аспіранти повинні виростати, природно, із студентів,

За і проти

Є недоліки і в навчанні майбутніх наукових працівників. В ньому багато елементів школярства. Вивчення філософії, іноземних

присвячений роботі над кандидатською темою і тісно з ним пов'язаним оволодінням спеціальною літературою.

ПІДГОТОВКУ НАУКОВИХ КАДРІВ

проходити відповідні етапи роботи в гуртку, лабораторіях кафедри.

Не екзамен в обсязі вузівського курсу, які складають всі студенти,

В ПОРЯДКУ ОБГОВОРЕННЯ

а солідна рекомендація кафедри і ради може бути справжньою гарантією вдалого вибору аспіранта. Вступні іспити — це формальність яка часто маскує відсутність всяких даних вступаючого до аспірантури. Факти говорять про це дуже переконливо: кращі із наших аспірантів одержали відповідну апробацію своїх керівників ще на студентській лаві.

мов на семінарах аспірантів, складання іспитів мало чим відрізняється по методиці і організації від студентських семінарів і екзаменів. Тут необхідно багато чого змінити, забезпечити аспірантам велику самостійність, надати їхній роботі над філософськими питаннями творчого характеру. Так замість звичайного іспиту з філософії та іноземної мови, можна було б ставити перед аспірантами вимогу зробити доповідь, в якій висвітлювалося б важливе філософське питання на основі іноземних джерел.

Взагалі кажучи, час поставити перед МВССО питання про прийом в аспірантуру людей, добре ерудованих в питаннях філософії, які добре володіють хоча б однією іноземною мовою. Тоді весь час перебування в аспірантурі буде

Мало задовольняє атестація аспірантів. Вона носить чисто формальний характер і тому нічого не дає ні аспіранту, ні його керівникові. Слід щороку давати аспіранту можливість виступити на факультетській раді, докладно звітувати про свою роботу. Обговорення цього звіту повинне бути повчальним для аспіранта, а висновки з цього обговорення — лягти в основу атестації, яка буде об'єктивна, позбавлена будь-якого лібералізму.

Підготовка кадрів через аспірантуру повинна бути перебудована. Її ефективність стане тоді значно більшою.

Професор Д. Г. ЕЛЬКІН.

Літературний Кур'єр

В «Літературній газеті» (нині «Літературна Україна» за 7 липня 1961 р. було надруковано вірш М. Т. Рильського «Напутне» з таким епіграфом: «Орестові Корсовецькому, що прислав мені книгу І. І. Пузанова «По неходженому Криму», а сам збирається в пішу кримську подорож».

Автор книги «По неходженому Криму» зав. кафедрою зоології хребетних Одеського університету професор І. І. Пузанов зробив переклад цього вірша на російську мову, який і друкується нижче. Ми друкуємо також переклад І. І. Пузановим поезії М. Рильського «Тирса і хохітва».

Напутствие

За «Нехоженный Крым» — дорогой мой поэт —
Благодарность Вам шлю и привет!
Пусть Судьба Вам присудит
пройти сто дорог —
Принесите ж мне с каждой
цветок.
Пусть Вас встретят туземцы
неведомых мест —
Но ведь все то родня, мой Орест!

В голубом пусть тумане
предгорья растут —
Там — в обличье людей, а вот
тут —
Будто звери, чудовища в образе
гор.
Салютует пусть Вам метеор.
Пусть лебяжьих озер Вам
раскроется даль,
И пусть ловится рыба-кефаль.

Так шагаете Вы хоть — и горной тропой,
И где ветер гуляет степной,
По излучинам моря, в затишье долин,
Где седеет родная полянь.

Одиночества степи не ведает тот,
Леонтовича песнь в ком живет.
И бессонную ночь проведет он легко
До зари за беседой с Франко.
Не собьется, кто видит сквозь
темень ночей
Свет рыбацких далеких огней.

Необ'ятен наш мир — и широк,
и богат:
На Чукотку захал Ваш брат,
У меня ж есть друзья, что
в Провансе живут
Там, где в зное маслины цветут,
Покolenье младое любит, где
Ветряками Альфонса Доде.

Для меня тяжеленек заплечный мешок —
Я б за вами угнаться не мог.

Посвящаю заповеднику
Михайловская целина на
Сумщине.
Ковыль не растет, а
стрепет не выводится на
вспаханой земле.

Ах, как она упряма — эта птица!
И этот злак — ох, как они упрямы!
Где плуг прошел — ковыль там не растет.
Где вспахано — не загнездится стрепет.
С чего б, казалось? Вспахана земля,
Удобрена и взрыхлена умело —
Ну чем не почва, чтоб ковер ковыльный
Выкидывал пушистые султаны

Ковыль и стрепет

Под благодатным небом?
А пшеница
Зеленая весной, в июле ж знойном
Как золото — ужели не гнездо
Для стрепетиних выводков
пушистых?
Как будто так... А стрепет, вот,
покинет
Безповоротно тучное то поле
Где пахарь или сеятель хоть раз
Хозяйскою ногою походили
Как будто так... Но также и
ковыль
В сад ботанический
не пересадишь,
С землей степною разве что и
с дерном,

РУССКОЙ ЧАЙКЕ

Ты летишь бесстрашно, —
никакие бури
Нестрашны стальному телу
корабля,
Ты летишь стрелою в сказочной
лазури,
Твоему полету внемлет вся земля.
Ты земле родимой шлешь свой
приветы,
А земля, как точка, где-то
в стороне, —
Маленький комочек дорогой
планеты,
Оброненной каплей в звездной
глубине.
Красотой великой легендарной
славы
Озарен бессмертный сказочный
полет,

С целинной почвой, где его
коренья
Густою пряжей так переплелись...
Я не хочу ученых раз'яснений,
Но думаю, что надо на земле
Хоть лоскуточки кое-где оставить,
Где мог бы стрепет свить себе
гнездо
И где б ковыль мог шелестеть
сребристый.
Не только для ботаников нужны
ведь,
Но для зоологов такие уголки
И для поэтов! Не для всех,
конечно,
Для некоторых... Вот таких, как я.

Ты посланец в космос мировой
державы
И тобой гордится великан-народ!

Н. М. ИЛЬНИЦЬКА,
співробітник палеонтологічного музею.

Народна творчість

(Записи ст. філологічного ф-ту
Л. І. КОДРЯН)

Прислів'я

Язиката, а на трудодні небагата.
Наречена славиться трудоднями,
а не подушками.
Є люди, що й солов'я не люблять.
Хвали себе не при чарці, а при косарці.
Поможе, як попова молитва.
Хоч сядь та плач, хоч стоячи кричи.
Пропав, як фашист під Москвою.

Загадки

Скільки не бий — воно не плаче і не злиться, тільки скаче (м'яч).
Тіло дома лежить, а шкіра до води біжить (подушка).
Що люблю — не куплю, чого не люблю — не продам (молодість, старість).
Коли дурень буває розумним? (коли мовчить).

Різниця

Одного разу чоловік питає в жінки: — Ти знаєш, жінко, що верблюд може вісім днів робити і нічого не пити.
А жінка йому відповідає: — Овва, я знаю такого верблюда, що вісім днів п'є і нічого не робить.

Редактор М. ДОБРОГОРСЬКИЙ.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4. 29 ЧЕРВНЯ 1963 р.